

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นบทสรุปการวิจัย ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมุติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 10 จำนวน 4,345 คน และ 41,263 คน ตามลำดับ

การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรใช้สูตรของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 360 คน และครูผู้สอนจำนวน 392 คน รวมทั้งสิ้น 752 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ มาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ใช้วิธีส่งและเก็บคืนทางไปรษณีย์ และด้วยตนเอง ในจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 752 ฉบับ ได้รับกลับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ 714 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาใช้วิธีแจกแจงความถี่และหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมใช้วิธีแจกแจงความถี่
4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนใช้การทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนส่วนมากเป็นเพศชาย ผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในช่วงอายุ 40-44 ปี มากที่สุด รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 35-39 ปี ส่วนครูผู้สอนอยู่ในช่วงอายุ 25-29 ปี มากที่สุด รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 30-34 ปี ผู้บริหารโรงเรียนมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งนี้ในช่วงเวลาดำรงตำแหน่งมากกว่า 5 ปี มากที่สุด รองลงมาอยู่ในช่วงเวลา 5-9 ปี ส่วนครูผู้สอนมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งนี้ในช่วงเวลา 5-9 ปี มากที่สุด รองลงมาอยู่ในช่วงเวลา 10-14 ปี ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนส่วนมากมีวุฒิทางครูในระดับปริญญาตรี

2. พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

2.1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10 สรุปได้ดังนี้

ก. ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ข. ด้านการจัดระบบการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่าพฤติกรรมด้านการจัดการระบบการเรียนการสอนที่มีค่าอยู่ในระดับมากคือ สนับสนุนการจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน และสนับสนุนการแบ่งกลุ่มนักเรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน นอกนั้นมีค่าระดับปานกลาง

ค. ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรมด้านการบริหารงานบุคคลที่มีค่าอยู่ในระดับมากคือ มอบหมายงานให้ครูตามความเหมาะสม ยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเกิน และจัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ นอกนั้นมีค่าระดับปานกลาง

ง. ด้านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

จ. ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรมด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่มีค่าอยู่ในระดับมากคือ สนับสนุนให้ครูใช้สื่อประกอบการสอน ที่มีค่าอยู่ในระดับน้อยคือ เชิญวิทยากรมาให้คำแนะนำ เรื่องการสร้างการใช้และการเก็บรักษาอุปกรณ์การสอน นอกนั้นมีค่าระดับปานกลาง

ฉ. ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ช. ด้านการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ซ. ด้านการจัดบริการพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรมด้านการจัดบริการพิเศษที่มีค่าอยู่ในระดับมาก คือ ป้องกันและพิทักษ์สิทธิของครูให้ได้รับความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน นอกนั้นมีค่าระดับปานกลาง

ณ. คำนึงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรมค่านึงการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนที่มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และให้บริการค่านอกรสถานี่แก่ชุมชน นอกนั้นมีค่าระดับปานกลาง

ญ. คำนึงการประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมค่านึงการประเมินผลที่มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดคือ จัดดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นที่ไปตามระเบียบ นอกนั้นมีค่าระดับปานกลาง

2.2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10 สรุปได้ดังนี้

ก. คำนึงการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ข. คำนึงการจัดระบบการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรมค่านึงการจัดระบบการเรียนการสอนที่มีค่าอยู่ในระดับน้อยคือ จัดให้มีการสาธิตการสอนแก่ครูที่ต้องการความช่วยเหลือ นอกนั้นมีค่าระดับปานกลาง

ค. คำนึงการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ง. คำนึงการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

จ. คำนการจัคหวัดศุอุปกรณ ผู้บริหารโรงเรียนไค้แสดง พฤติกรรณการนิตศการศีกษาโดยเจลี่ยอยู่ในระคัฒปานกลาง และเมือพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าพฤติกรรณคำนการจัคหวัดศุอุปกรณที่มีค่าอยู่ในระคัฒน้อยคือ เริฐวิทยากรมาให้ค่านะนำเรื่อการสร้าการไ้ และการเก็บรักษาศุอุปกรณการสอน นอกนั้นเมือคัระคัฒปานกลาง

ฉ. คำนการฉีกอบรณครุประจาการ ผู้บริหารโรงเรียนไค้แสดง พฤติกรรณการนิตศการศีกษาโดยเจลี่ยอยู่ในระคัฒปานกลาง และเมือพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระคัฒปานกลางทุกข้อ

ช. คำนการจัคปรุณนิตศครูใหม่ ผู้บริหารโรงเรียนไค้แสดง พฤติกรรณการนิตศการศีกษา โดยเจลี่ยอยู่ในระคัฒปานกลาง และเมือพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระคัฒปานกลางทุกข้อ

ซ. คำนการจัคบริการพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียนไค้แสดง พฤติกรรณการนิตศการศีกษา โดยเจลี่ยอยู่ในระคัฒปานกลาง และเมือพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระคัฒปานกลางทุกข้อ

ด. คำนการสร้าความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนไค้แสดง พฤติกรรณการนิตศการศีกษาโดยเจลี่ยอยู่ในระคัฒปานกลาง และเมือพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรณคำนการสร้าความสัมพันธ์กับชุมชนมีค่าอยู่ในระคัฒมากคือ ให้บริการค่านอาคารสถานที่แก่ชุมชน นอกนั้นเมือคัระคัฒปานกลาง

ด. คำนการประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนไค้แสดง พฤติกรรณการนิตศการศีกษาโดยเจลี่ยอยู่ในระคัฒปานกลาง และเมือพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระคัฒปานกลางทุกข้อ

2.3 ผลการ เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรณการนิตศการศีกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศีกษา สังกัดสำนักงานการประถมศีกษาจังหวัด ในเขตการศีกษา 10 ระหว่างกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มครุผู้สอน

ความคิดเห็นโดยส่วนรวมของกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและกลุ่มครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนปรากฏว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและกลุ่มครูผู้สอนในแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้

ก. ด้านการพัฒนาหลักสูตร กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและกลุ่มครูผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันคือ ประชุมแนะนำให้ครูเข้าใจจุดหมายหลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น จัดทำหรือจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรให้พอเพียง จัดหาหนังสืออ่านประกอบการเรียนตามความเหมาะสม และกำหนดระดับมาตรฐานทางวิชาการในโรงเรียน ส่วนพฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันคือ ปรับปรุงแผนการสอน คู่มือครูให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

ข. ด้านการจัดระบบการเรียนการสอน กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและกลุ่มครูผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันทุกข้อ

ค. ด้านการบริหารงานบุคคล กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันคือ กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูแต่ละคนไว้ชัดเจน จัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ มอบหมายงานให้ครูตามความเหมาะสม และยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเด่น ส่วนพฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันคือ เสนอความต้องการครูไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำระเบียบประวัติครูให้เป็นปัจจุบัน

ง. ด้านการจัดหาเงินอุดหนุนช่วยเหลือ กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียนและกลุ่มครูผู้สอน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันคือ สืบหาความจริง

ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกของครูในโรงเรียน จักให้มีศูนย์บริการค้ำวิชาการแก่ครู
 จักให้สถานที่ฝึกกิจกรรมนอกห้องเรียน จักให้มีบริการค้ำสุขภาพภายในโรงเรียน และ
 จักให้มีการควบคุมดูแลการใช้อาคารเรียนและห้องกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนพฤติกรรมที่ทั้งสอง
 กลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันคือ จักให้มีห้องพักครู หรือห้องทำงาน จักห้องเรียนให้
 เพียงพอ และจักให้มีห้องพิเศษเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน

จ. ค้ำนการจักท้าววัสดุอุปกรณ์ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่ม
 ครูผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็น
 รายข้อพบว่าพฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันคือ ส้ารวจวัสดุอุปกรณ์การสอน
 ของครูเพื่อวางแผนร่วมกัน จักท้าววัสดุอุปกรณ์การสอนตามความต้องการของผู้สอนและตรง
 ตามหลักสูตร จักประชุมปฏิบัติการเพื่อผลิตอุปกรณ์การสอนใช้ในโรงเรียน นำอุปกรณ์ค้ำ-
 แบบใหม่ ๆ มาเผยแพร่แก่คณะครู เชิญวิทยากรมาให้ความแนะนำเรื่องการสร้างการใช้และ
 การเก็บรักษาอุปกรณ์การสอน และสนับสนุนให้ครูใช้สื่อประกอบการสอน ส่วนพฤติกรรม
 ที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันคือ จักให้มีผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์
 การสอน และให้บริการ

ฉ. ค้ำนการฝึกอบรมครูประจำการ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและ
 กลุ่มครูผู้สอน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อพบว่าพฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันคือ จักประชุมสัมมนาครูใน
 โรงเรียน ส่วนพฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันคือ ส่งครูเข้ารับการอบรม
 เกี่ยวกับการเรียนการสอน จักให้มีการศึกษาและดูงานนอกสถานที่ในบางโอกาส สนับสนุน
 ให้ครูเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมนุมหรือสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ จักหาและแนะนำ
 ข้อมูลข่าวสารทางวิชาการให้แก่ครู และสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมค้ำวิชาการที่สถาน
 ต่าง ๆ จักขึ้น

ช. ค้ำนการจักปฐมนิเทศครูใหม่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่ม
 ครู มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า
 พฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกัน คือ จักให้มีการปฐมนิเทศครูที่บรรจุใหม่
 แนะนำครูใหม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการเป็นครู และจักหาครูที่เลี้ยงช่วยแนะนำกิจกรรม
 การสอนแก่ครูใหม่ ส่วนพฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันคือ ให้ความช่วย-

เหลือค้ำที่หักอาศัยและสวัสดิการอื่นแก่ครูใหม่

ข. คำนการจัดบริการพิเศษ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันคือ จักให้มีกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน จัดบริการข่าวสาร เผยแพร่แก่คณะครูและนักเรียน และป้องกันและพิทักษ์สิทธิของครูให้ได้รับความเป็นธรรมในการปฏิบัติงาน ส่วนพฤติกรรมที่ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกันคือ จักให้มีกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน ให้คำปรึกษาหาหรือแก่ครูเป็นรายบุคคลหรือหมู่คณะ และจัดสวัสดิการให้แก่ครูและนักเรียน

ฅ. คำนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันทุกข้อ

ฉ. คำนการประเมินผล กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และกลุ่มครูผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันทุกข้อ

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 10 มีประเด็นที่ได้นำมาพิจารณาแต่ละค้ำดังนี้

ก. คำนการพัฒนาหลักสูตร โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาคำนการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลอ จันทรกุล ที่ได้ค้นพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติ

งานนิเทศการศึกษาค้นหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง¹ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในค่านี้อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ อย่างไรก็ตามจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีบางข้อที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง แต่ค่อนข้างน้อยคือ การปรับปรุงแผนการสอนคู่มือครูให้เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งอธิบายได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรในประเทศไทยตลอดมานั้นดำเนินการโดยส่วนกลาง คือ กระทรวงศึกษาธิการ หรือเป็นการพัฒนาหลักสูตรจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง แล้วมอบหมายให้โรงเรียนเป็นผู้นำไปปฏิบัตินั้นก็หมายถึงว่า โรงเรียนประถมศึกษาเป็นฝ่ายสนองตอบฝ่ายพัฒนาหลักสูตรเท่านั้น รวมทั้งในเรื่องการปรับปรุงแผนการสอนคู่มือครูให้เหมาะสมกับท้องถิ่นด้วย ถึงแม้ว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กำหนดให้ท้องถิ่นมีโอกาสจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการได้² แต่บางเรื่องที่โรงเรียนไม่เห็นด้วยหรือปฏิบัติไม่ได้ก็ไม่สามารถจะปรับปรุงให้เหมาะสมได้ เพราะสภาพโรงเรียนประถมศึกษามีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ขาดบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ประกอบกับในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะมีภารกิจในการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องทำอยู่มาก และครูผู้สอนบางส่วนก็ไม่มีความรู้ความสามารถที่จะปรับปรุงแผนการสอนคู่มือครูให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นได้

ข. ค่านการจักระบบการเรียนการสอน โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาค้นการจักระบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อได้แสดงให้เห็นประเด็นที่น่าจะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

¹ชลอ จันทรกุล, "บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า ๖.

²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, หน้า ๘.

เกี่ยวกับการสนับสนุนการแบ่งกลุ่มนักเรียนและสนับสนุนการจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าได้ให้การสนับสนุนอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มครูผู้สอนมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรณีพิเศษการศึกษาในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้บริหารการนำหลักสูตรมาใช้ในโรงเรียนเห็นว่าได้ให้การสนับสนุนอยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากหน่วยงานเจ้าสังกัดและโรงเรียนต่าง ๆ ได้มีการจัดให้มีการประกวดห้องเรียนดีเด่น โรงเรียนดีเด่นเป็นประจำทุกปี และในรายการประกวดก็ได้พิจารณาในเรื่องการจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน และสนับสนุนการจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะสนับสนุนส่งเสริมตามที่มีทรัพยากรในโรงเรียน เพื่อให้ชนะการประกวดด้วย ส่วนครูผู้สอนอาจต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

สำหรับทางด้านการจัดสาขาการสอนแก่ครูที่ต้องการความช่วยเหลือนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้บริหารโรงเรียนคิดว่าได้แสดงพฤติกรรมกรณีพิเศษการศึกษาในเรื่องนี้ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากสภาพของโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตามที่โรงเรียนต้องการ และไม่ทราบแหล่งวิทยากร ประกอบกับการจัดสาขาการสอนแต่ละครั้งจะต้องเตรียมพร้อมหลายประการ และวิทยากรจะต้องเป็นที่เชื่อถือของครูจริง ๆ การสาขาการสอนจึงจะได้นผล ข้อจำกัดหลายประการดังกล่าวทำให้จัดสาขาการสอนไม่ได้ตามที่ครูต้องการ อนึ่งในปัจจุบัน ได้มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ และการอบรมในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาลัยครู และสถาบันการศึกษาหลายแห่งจัดอยู่แล้ว ครูผู้สอนบางส่วนก็ได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมอยู่เสมอ จึงสามารถศึกษาหาความรู้ตามที่ต้องการได้โดยไม่ต้องดูการสาขาการสอนในโรงเรียนโดยตรง

ค. ด้านการบริหารงานบุคคล โดยส่วนรวมกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้แสดงพฤติกรรมกรณีพิเศษศึกษาด้านการบริหารบุคคลอยู่ในระดับมาก ซึ่งใกล้เคียง

กับผลการวิจัยของจำเนียร กุณาศล ซึ่งพบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาค้นการบริหารบุคคลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก¹ ส่วนกลุ่มครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อมีบางข้อที่กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษามาก แต่กลุ่มครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน คือ การมอบหมายงานให้ครูตามความเหมาะสม การยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเกิน และการจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์ สาขาส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจาก กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนคิดว่าได้มอบหมายงานให้ครู และจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถและประสบการณ์เท่าที่สามารถทำได้ภายใต้สภาพที่มีข้อจำกัด ตลอดจนยกย่องชมเชยครูที่มีผลงานดีเกินอย่างสม่ำเสมอ และเหมาะสมตามสภาพของโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ส่วนครูผู้สอนในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา อาจมองเห็นว่าสภาพการมอบหมายงานบางอย่างให้แก่ครู เช่น งานธุรการ การเงินและวัสดุ อาคาร สถานที่ เป็นต้น ครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝึกอบรมงานดังกล่าวมาโดยตรง ยังขาดความรู้และประสบการณ์เมื่อได้รับมอบหมายงานก็จะดำเนินการตามความรู้ที่มีจำกัด ในเรื่องการจัดครูเข้าสอน กลุ่มครูผู้สอนอาจมองเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถจัดให้สอนตามความถนัดได้ เพราะโรงเรียนประถมศึกษาส่วนมากไม่ได้รับการบรรจุครูที่มีคุณสมบัติตามที่โรงเรียนต้องการ โดยเฉพาะครูที่ย้าย โอน สับเปลี่ยนบ่อยแล้ว มักจะขัดกับความต้องการของโรงเรียนอยู่เสมอ ๆ ครูแต่ละคนจึงจำเป็นต้องสอนทุกวิชา โอกาสที่ครูผู้สอนจะเลือกสอนตามวิชาที่ตนถนัดจึงมีน้อย เกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการทำงานนั้น ครูที่มีผลงานดีเกินน่าจะได้รับการยกย่องชมเชยและพิจารณาความดีความชอบให้เป็นกรณีพิเศษ แต่เนื่องจากทางราชการได้กำหนดโควตาจำนวนผู้จะได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษมีจำนวนจำกัด ครูที่มีความดีความชอบเข้าตามหลักเกณฑ์ทุกประการ อาจไม่ได้รับการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษก็ได้

¹จำเนียร กุณาศล, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า ๑.

ง. ค่านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษา ค่านการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ อย่างไรก็ตามจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีบางข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางแต่ค่อนข้างน้อยคือ การจัดให้มีสถานที่ฝึกกิจกรรมนอกห้องเรียน จะเห็นได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดอาคารเรียน อาคารประกอบที่เอื้อต่อการจัดฝึกกิจกรรมนอกห้องเรียน โรงเรียนหลายแห่งมีโรงฝึกงานหรืออาคารเอนกประสงค์ แต่ส่วนใหญ่มักใช้เป็นห้องเรียนดาว เพราะห้องเรียนไม่พอ ครูผู้สอนในฐานะผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้รับผลกระทบกับปัญหาเหล่านี้โดยตรงมากกว่าผู้บริหารโรงเรียน จึงเห็นว่าน่าจะจัดให้มีที่ฝึกกิจกรรมซึ่งไม่ควรจะเป็นห้องเรียน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนคิดว่าเมื่อมีงบประมาณอาคารสถานที่จำกัดทรัพยากรที่มีอยู่นั้นก็น่าจะจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนได้

จ. ค่านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาค่านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง การค้นพบนี้สอดคล้องกับผลงานการวิจัยของชลอ จันทรกุล ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทการนิเทศการศึกษาค่านการจัดวัสดุอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับปานกลาง¹ อย่างไรก็ตามจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นรายข้อได้แสดงให้เห็นถึงประเด็นที่น่าจะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

เกี่ยวกับการสนับสนุนให้ครูใช้สื่อประกอบการสอน ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับมากในขณะที่ครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารโรงเรียนได้สนับสนุนให้ครูใช้สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนตามแนวการฝึกกิจกรรมการเรียน

¹ชลอ จันทรกุล, "บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า จ.

การสอนของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นอกเหนือจากการสอนแบบบรรยายซึ่งครูส่วนใหญ่นิยมใช้ตลอดมา และได้มีการจัดหาสื่อหรืออุปกรณ์ตามงบประมาณที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจัดสรรให้ทุกปี รวมทั้งสื่อหรืออุปกรณ์ที่มีในท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียนจึงเห็นว่าได้สนับสนุนตามหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากแล้ว แต่ครูผู้สอนในฐานะผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนย่อมทราบข้อจำกัดเกี่ยวกับสื่อหรืออุปกรณ์ที่โรงเรียนมีอยู่ว่า ไม่เพียงพอหรือไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรมการนิเทศการศึกษาเรื่องนี้ อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ส่วนการเชิญวิทยากรมาให้ความแนะนำเรื่องการสร้างการใช้และการเก็บรักษาอุปกรณ์การสอน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเห็นสอดคล้องกันว่าผู้บริหารโรงเรียน ได้แสดงพฤติกรรมกรมการนิเทศการศึกษาในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย อาจอธิบายได้ว่าสภาพโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ทำไ้ลำบาก เพราะมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น บุคลากรและงบประมาณไม่อยู่ในวิสัยที่โรงเรียนประถมศึกษาจะเชิญวิทยากรได้บ่อยนัก

จ. ด้านการฝึกอบรมครูประจำการ โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้แสดงพฤติกรรมกรมการนิเทศการศึกษาด้านการฝึกอบรมครูประจำการอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ อย่างไรก็ตามจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีบางข้อที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรมการนิเทศการศึกษายู่ในระดับปานกลางแต่ค่อนข้างน้อยคือ การจัดให้มีการศึกษาและปฏิบัติงานนอกสถานที่ในบางโอกาส ซึ่งอธิบายได้ว่า สภาพของโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปมีบุคลากรและงบประมาณจำกัด ประกอบกับครูแต่ละคนมีภารกิจด้านการสอนและกิจกรรมอื่นมาก โอกาสที่จะได้ไปศึกษาปฏิบัติงานนอกสถานที่จึงมีอย่างจำกัดด้วย แต่อย่างไรก็ตามครูผู้สอนยังมีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนน่าจะจัดให้มีการศึกษาและปฏิบัติงานนอกสถานที่ให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเห็นความจำเป็นว่า การได้รับประสบการณ์แปลกใหม่ที่โรงเรียนหรือสถานที่อื่น ๆ อาจทำให้ครูได้แนวความคิดเพื่อนำมาปรับปรุงงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

ข. ก้านการจักปรุมนิเทศครูใหม่ โดยส่วนรวมแล้ว ผู้บริหาร

โรงเรียนประถมศึกษา ได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษา ก้านการจัก
ปรุมนิเทศครูใหม่อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปาน-
กลางทุกข้อ อย่างไรก็ตามจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีบางข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า
ได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าผู้บริหาร
โรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางแต่ค่อนข้างน้อย คือ
การจักหาครูที่เลี้ยงช่วยแนะนำกิจกรรมการสอนแก่ครูใหม่ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าเมื่อมีครูที่
ย้าย โอน หรือบรรจุมาใหม่ยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติงานได้เต็มที่เท่าที่ควร ย่อมเป็นภาระของ
ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจักหาครูคนใดคนหนึ่งคอยช่วยเหลือแนะนำการสอนแก่ครูใหม่ด้วย
แม้ว่าครูใหม่บางคนจะมีประสบการณ์ทางการสอนมาบ้าง แต่การย้ายมาโรงเรียนใหม่ ยัง
ไม่ทราบพื้นฐานของนักเรียน คณะครู ตลอดจนสภาพทั่ว ๆ ไปของโรงเรียน เมื่อมีปัญหา
จะคอยสอบถามจากครูที่เลี้ยงได้ งานต่าง ๆ ก็จะสะดวกรวดเร็วและผิดพลาดน้อย แต่
สภาพของโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูจำนวนจำกัดส่วน-
ใหญ่สอนประจำชั้นจึงมีภาระรับผิดชอบการสอนในหน้าที่ตลอดทั้งวัน เมื่อครูใหม่มีปัญหา
เกี่ยวกับการสอนก็จะไม่ได้รับคำชี้แจงแนะนำช่วยเหลือจากครูที่เลี้ยงที่ทางโรงเรียนจักให้
เท่าที่ครูใหม่ได้คาดหวังเอาไว้ก็ได้ จึงเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าว
อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ข. ก้านการจักบริการพิเศษ โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารโรงเรียนได้แสดง

พฤติกรรมกรรมการนิเทศการศึกษา ก้านการจักบริการพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง แต่จากการ
วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อได้แสดงให้เห็นถึงประเด็นที่น่าจะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

เกี่ยวกับการป้องกันและพิทักษ์สิทธิของครูให้ได้รับความเป็นธรรมในการ
ปฏิบัติงาน ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับมาก ส่วนครู
ผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าในความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
คิดว่าได้ปฏิบัติตามไปตามอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและพิทักษ์สิทธิของครูให้ได้รับความเป็น
ธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้ว เช่น สิทธิในการย้าย ค่าเช่าบ้าน ค่า-
รักษาพยาบาล ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะในการเดินทางไปราชการ การเลื่อนเงินเดือน การ

ลาในกรณีต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งมีระบบระเบียบกำหนดให้แน่นอนแล้ว ส่วนครูผู้สอนอาจมองเห็นว่าสิทธิต่าง ๆ ที่ได้รับในปัจจุบันยังต่ำช้า มีขั้นตอนสลับซับซ้อนไม่คล่องตัวในการปฏิบัติเท่าที่ควร

สำหรับการจัดให้มีกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางแต่ค่อนข้างน้อย อาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันสภาพการจัดบริการแนะแนวภายในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่ได้จัดทำอย่างมีระบบและต่อเนื่อง โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการจัดบริการแนะแนวแก่นักเรียนที่จะจบหลักสูตรในคอนปลายปี เพื่อแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ การจัดปีละครั้งน่าจะไม่เพียงพอกับความจำเป็นสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา น่าจะจัดให้มีระบบและต่อเนื่อง โดยเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษาต่อและอื่น ๆ เท่าที่จำเป็นแก่นักเรียน

๗. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยส่วนรวมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้แสดงพฤติกรรมกรณีเทศการศึกษา ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายชื่อได้แสดงให้เห็นประเด็นที่น่าจะกล่าวถึงดังต่อไปนี้คือ การให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมาก ซึ่งอธิบายได้ว่าในชุมชนหนึ่ง ๆ นั้น นอกจากมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนแล้วก็มีโรงเรียนประถมศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่ดีถือว่าเป็นสมบัตินี้กลางของชุมชน ซึ่งทุกคนมีสิทธิใช้บริการ แม้ว่าโรงเรียนบางแห่งจะมีอาคารสถานที่จำกัด แต่จากหลักการดังกล่าวโรงเรียนจะต้องให้บริการแก่ชุมชนเมื่อชุมชนร้องขอเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่น งานประเพณี การแข่งขันกีฬา จัดนิทรรศการ ประชุมคณะกรรมการต่าง ๆ ของชุมชน การจัดฝึกอบรมสมาชิกของชมรมต่าง ๆ ทั้งทางราชการและเอกชน ฯลฯ กิจกรรมหลายประการเหล่านี้โรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปได้ให้บริการด้านอาคารสถานที่แก่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับการนำคณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้แสดงพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนในฐานะหัวหน้าสถานศึกษามีความผูกพันกับชุมชนหลายด้าน เช่น เป็นกรรมการ-

พัฒนาชุมชน เลขานุการ กสช. เลขานุการสภาตำบล เป็นต้น จึงมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ และกิจกรรมบางอย่างต้องอาศัยความร่วมมือจากคณะครูและนักเรียน เช่น งานประเพณีต่าง ๆ งานพัฒนาชุมชน เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือเมื่อชุมชนขอมา ซึ่งครูผู้สอนเห็นว่าการที่จะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนก็ต่อเมื่อได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้เข้าร่วมหรือพานักเรียนไปร่วมบางโอกาสเท่านั้น

ญ. สถานการณ์ประเมินผล โดยส่วนรวมแล้วผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้แสดงพฤติกรรมกรณีพิเศษการศึกษาด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อ ได้แสดงให้เห็นประเด็นที่น่าจะกล่าวถึงดังนี้คือ การจัดทำแผนการวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าได้แสดงพฤติกรรมกรณีพิเศษการศึกษาในเรื่องนี้อยู่ในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มครูผู้สอนเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นที่ไม่สอดคล้องกัน สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนได้ชี้แจงดูแลติดตามให้มีการวัดและประเมินผลตามระเบียบการประเมินผลที่เกี่ยวข้องแล้ว ตั้งแต่เริ่มแรกมีการนำหลักสูตรเข้ามาใช้ในโรงเรียน ประกอบกับครูผู้สอนก็ไม่ได้แจ้งปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบ ผู้บริหารโรงเรียนจึงคิดว่าได้แสดงพฤติกรรมกรณีพิเศษการศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามระเบียบอยู่ในระดับมากแล้ว แต่ในทางปฏิบัติครูผู้สอนก็ไม่ได้รับคำแนะนำชี้แจงที่แจ่มแจ้ง และไม่ได้ปรึกษาหารือกับผู้บริหารโรงเรียนเมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลจึงรู้สึกว่าคุณบริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมกรณีพิเศษการศึกษาในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนกับกลุ่มครูผู้สอนพบว่า โดยส่วนรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรณีพิเศษการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายค่านักพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่าน ยกเว้นค่านการฝึกอบรมครูประจำการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจาก กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนในฐานะหัวหน้า

สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบงานทุกด้านของโรงเรียนและสภาพโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีทรัพยากรจำกัด ย่อมบริการได้ไม่ทั่วถึงทุกด้าน การที่ผู้บริหารโรงเรียนคิดว่าได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ และทรัพยากรที่มีในโรงเรียน ก็นับว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้ว ส่วนกลุ่มครูผู้สอนในฐานะผู้ปฏิบัติการสอน และรับการนิเทศการศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนอาจมีความต้องการที่จะได้รับการนิเทศการศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนในระดับสูงกว่าที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติจริง ความคิดเห็นจึงแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับเพียงปานกลาง ซึ่งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องแสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาในระดับมาก เพราะโรงเรียนดังกล่าวมีข้อจำกัดหลายประการทั้งได้กล่าวมาแล้ว ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขสภาพที่เป็นอยู่ ซึ่งผู้วิจัยขอให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ควรจัดสัมมนาระดับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อพิจารณาหาแนวทางปรับปรุงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำผลที่ได้จากการสัมมนาไปจัดทำโครงการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการนิเทศครูในโรงเรียนได้ โดยเฉพาะในเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดบริการพิเศษ การฝึกอบรมครู รวมทั้งเทคนิคและกระบวนการนิเทศการศึกษา

2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ควรจะได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษามากขึ้นทุกด้าน และโดยเฉพาะพฤติกรรมในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ การปรับปรุงแผนการสอนคู่มือครูให้เหมาะสมกับท้องถิ่น การจัดสาขาการสอนให้แก่ครูที่ต้องการความช่วยเหลือ การจัดหาสถานที่ฝึกกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน การเชิญวิทยากรมาให้คำแนะนำเรื่องการสร้างการใช้และการเก็บรักษาอุปกรณ์การสอน การจัดให้ครูไปศึกษาและดูงานนอกสถานที่ในบางโอกาส การจัดครูที่เลี้ยงให้ครูใหม่ การจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน

การนำครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน และมีการสัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับพฤติกรรม การนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในแง่ของความสำเร็จเป็นระยะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยมีเกณฑ์ในการประเมินและมีเครื่องมือติดตามและประเมินผล ที่มีประสิทธิภาพ เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสำรวจรายการ เป็นต้น ผู้ผ่านเกณฑ์การประเมินควรได้รับการประกาศเกียรติคุณ เป็นการบำรุงขวัญและให้กำลังใจ รวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบให้เป็นกรณีพิเศษ และเผยแพร่ประวัติ ผลการทำงาน และจัดให้มีการติดตามผลเป็นระยะ เพื่อคงสภาพของความสำเร็จนั้น

4. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรจัดสรรงบประมาณอัตราค่าจ้างครู วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และการให้บริการพิเศษต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถแสดงพฤติกรรม การนิเทศการศึกษาที่พึงประสงค์ได้ครบถ้วนสมบูรณ์

5. ผู้บริหารโรงเรียนควรประสานและร่วมมือกับศึกษานิเทศก์ทุกระดับเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การนิเทศการศึกษาเป็นไปอย่างสอดคล้องสัมพันธ์กันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนางานนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรจะได้ศึกษารูปแบบและกระบวนการการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
2. ควรจะได้ศึกษาความต้องการของครูผู้สอนที่คาดหวังเกี่ยวกับงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
3. ควรจะได้ศึกษาพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละด้านอย่างกว้างขวาง
4. ควรจะได้มีการศึกษาทำนองเดียวกันนี้ในเขตการศึกษาอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้รับ อันพอจะได้ใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงส่งเสริมการประถมศึกษาในระดับประเทศต่อไป